

Udviklings
hæmning

Det
autistiske
spektrum

Fysisk
funktions
ned
sættelse

ADHD

TRYK og se
Andreas'
film

Mød ANDREAS.
Basketball- og
håndboldspiller.
Tidligere
fodboldspiller.

UDVIKLINGSHÆMNING

”At have et udviklingshandicap betyder, at ens personlige udvikling går langsommere. Det betyder også, at man - på nogle områder - ikke når så langt i sin udvikling, som andre. Alle - også mennesker med udviklingshandicap - udvikler sig på følgende vigtige områder: Motorik (dvs. bevægelse), interesse for og samspil med andre, sprog og leg.”

- Hæmmet i udvikling – men ikke *ikke-udvikling*.
- Når ikke så langt i egen udvikling.
- Levealderen ca. 55-60 år
- Ca. 36.000 mennesker i DK

Årsag

- Arvelige faktorer
- Kromosomfejl
- For tidlig fødsel
- Iltmangel under fødslen / hjerneskrader
- Skader, der opstår i fostertilstanden f.eks. Alkohol / rygning / infektioner

Udviklings
hæmning

Generelle kendetegn

- langsom udvikling.
- dårlig indlæringsevne.
- funktion under det forventede for alderen.
- manglende social forståelse og tilpasningsevne.
- dårlig kommunikationsevne.

- Umiddelbarhed
- Autensitet
- Intensitet
- Ser verden meget ærligt
- Følelsesfuld

Udviklings
hæmning

AUTISME

”Alle mennesker med en diagnose i autismspektret kan lære nye ting og udvikle sig, men det er kendetegnet ved autisme, at man har det bedst, når man gør, som man plejer, og at der skal være tungtvejende grunde til, at man selvstændigt ændre på sine rutiner.”

- 2,8 % af den danske befolkning (ca. et barn pr. 2 klasser) og hver 4. er en pige.
- Kan ikke behandles. Terapi kan hjælpe med at regulere følelserne. *Videnscenter for Autisme*
- Diagnose stilles ud fra adfærd der ikke er der. Udmøntes i ”grader”, hvor grad 1 er mild og 3 er svær.
- Ca. 160.000 mennesker i DK

Årsag

- Påvirkning (før, under og efter fødsel)
- Formentlig genetisk betinget: Teori / ny forskning peger bl.a. på x kromosomet

Det
autistiske
spektrum

Det autistiske spektrum

1. Svage kommunikatører

- Typisk forsinket eller mangelfuldt sprog.
- Kan ikke tyde andres eller eget kropssprog.
- Forstår ikke mimik og sigende øjenkontakt.

2. Interaktionspassive

- Mangler evne til gensidigt samspil, men ikke nødvendigvis interesse.
- Nedsat evne til at leve sig ind i, hvordan andre tænker og føler. Gælder også egne følelser.
- Kan ikke besvare "føle-spørgsmål" – spørg i stedet konkret.

3. Nedsat mentaliseringsevne

- Forestillingsevnen er mangelfuld / anderledes.
- Tænker, ser og handler ud fra konkrete billeder. Forstår ikke ironi.
- Har svært ved at overføre erfaringer fra en situation til en anden.

Det
autistiske
spektrum

Generelle kendetegn

- Fokuserer på detaljer
- Opfatter konkret / bogstaveligt
- Svært at planlægge eller organisere
- Initiativ kan være svært
- Tager alle indtryk ind "ufiltreret"
- Fysisk koordination / balance udfordret, samt anderledes mimik / kropssprog
- Ofte tillægsdiagnoser som ADHD, skizofreni, depression eller angst.

BUBBER BESØGER ANDREAS

KØBENHAVN

▶ ⏪ 🔊 0:03 / 3:29

Diagnoser indenfor autismespektret

ASF	Det autistiske spektrum / Autisme Spektrum Forstyrrelse
AST	Autisme Spektrum Tilstand. En udviklingsforstyrrelse, som især karakteriseres ved kommunikative og sociale vanskeligheder og et begrænset, stereotyp, gentagende repertoire af interesser og aktiviteter.
ASD	Autisme spektrum disorder.
AA	Atypisk Autist
AS	Aspergers Syndrom – om personer med AS bruges også ord som Asperger og Aspie.
BAP	Broader Autistic Phenotype bruges om forekomsten af autistlignende træk hos slægtninge i første led til personer med autisme.
IA	Infantil Autist
NLD	Nonverbal Learning Disorder Udviklingsforstyrrelse, der viser sig ved visuelle vanskeligheder og lettere empatiforstyrrelser.
GUA	Gennemgribende Udviklingsforstyrrelse.
Andet GUU	Gennemgribende Udviklingsforstyrrelse, Uspecificeret

ADHD

” ADHD er en neuro-psykiatrisk lidelse, der giver børn, unge og voksne problemer med opmærksomhed, hyperaktivitet og impulsivitet (...)

Noget er fælles for mennesker med ADHD, men meget er forskelligt.”

- 3-5 % skolebørn (ca. et barn i alle klasser).
- 2 % af alle voksne har ADHD
- Lidt mere end hver 4. er en pige.
- Ca. 200.000 mennesker i DK (usikkert)

Årsager

- Fra sociale faktorer til neurologisk faktorer.
- Arveligt i 70-80 % af tilfældene
- Fysisk påvirkning (før, under og efter fødsel)
- Opvækstmiljøet har indflydelse på hvordan ADHD udmøntes (grad og omfang)

Hjernens kemi

- Noradrenalin / dopamin er nedsat i hjernens frontallapper, men i øget mængde i området for bevægelse.

Attention
Deficit
(Hyperactivity)
Disorder

ADHD
/ADD

ADHD i praksis

- Let bliver distraheret
- Har svært ved at holde fokus på en aktivitet i længere tid
- Har svært ved at modtage en kollektiv besked
- Taler meget og kommer ofte til at afbryde
- Har vanskeligt ved at vente på tur
- Handler før de når at overveje konsekvenserne
- Er motorisk urolige

ADHD /ADD

1. Opmærksomhedsforstyrret

- Vanskeligheder med at styre opmærksomheden.
- Flytter fokus hele tiden.
- Alle sanseindtryk fylder lige meget.
- Glemmer hurtigt.
- Mangler overblik.
- Kan forstå, men ikke udføre.

2. Hyperaktivitet

Vanskeligheder med at styre uro.

Kropsligt, sprogligt, mentalt.

Taler meget, forlader ofte sin plads.

3. Impulsivitet

Vanskeligheder med at kontrollere impulser. *Afbryder, overskrider grænser, svært at vente, mister hurtigt motivation.*

ADHD
/ADD

ADHD /ADD

- Diagnose stilles ud fra adfærd.
- Kan ofte behandles medicinsk. Kognitiv terapi kan hjælpe med at regulere adfærden, sammen med retningslinjer, struktur og forudsigelighed.
- Ofte tillægsdiagnoser (80 %), men hvor den underliggende udfordring er ADHD
- Oftere end normalen: motoriske udfordringer.
- Har ikke nedsat intelligens – man ved det godt, når man er ”forkert”.
- Er ofte bærere af stor skyld og deraf lavt selvværd.
- Siger ofte automatisk *nej* – mener i stedet: *jeg skal være bedre forberedt.*

Komorbiditet

- Cirka halvdelen af børn med autisme har også ADHD. Men ikke omvendt.
- 15% af børn med autisme har også udviklingshæmning.
- Mennesker med udviklingshæmning har 25 % risiko for udvikling af somatiske sygdomme som epilepsi m.v.
- 50 % har livsstilsrelaterede sygdomme som voksne.
- Mange kryds-diagnoser og unikke sammenhænge hos den enkelte.

FYSISK FUNKTIONSNEDSÆTTELSE

” Der er en sammenhæng mellem flere arenaer, fx fritidsaktiviteter og samfundsdeltagelse, dvs. at mangel på deltagelse i én arena kan føre til mangel på deltagelse i en anden.”

Medfødt, sygdom eller ulykke

- Cerebral Parese
- Muskelsvind
- Bevægehandicap
- Kørestolsbruger
- Kommunikationshandicap
- Rolig tilgang til verden

Fysisk
funktions
ned
sættelse

Hjerneskode

- 90 % medfødt
- 10 % postnatal

Hyppighed:

- Ca. 10.000 mennesker har diagnosen CP i DK
- Ca. 3000 er under 18 år
- Hvert år får ca. 150 børn stillet diagnosen CP

CP

Muskelsvind er et fællesnavn for en række forskellige neuromuskulære sygdomme, herunder også ALS, som mange dog tror, er en sklerosediagnose.

Muskel
svind

Fysisk
funktions
ned
sættelse

3.000 mennesker i Danmark har muskelsvind

Nedsat kraft i ben

- Gelænder
- Få trapper og trapper med få trin
- Elevatorer
- Korte gangafstande
- Mange hvilepladser
- Jævn og fast belægning ude
- Hældninger, der ikke er for stejle
- Placering af udstyr i passende højde

Mennesker med
bevægehandicap
har behov for

Nedsat kraft i arme / hænder

- At ting kan betjenes med lav muskelkraft
- At ting kan betjenes med et stift håndled og med mere end en finger
- At ting ikke er for små (knapper eller bolde)

Bevæge
handicap

Fysisk
funktions
ned
sættelse

- Fast belægning uden ændringer i højden
- Hældninger der ikke er stejle
- Døre der er brede og lette at åbne
- Placering af udstyr i passende højde
- Elevatorer
- Toiletter egnet for kørestolsbrugere
- Parkeringspladser placeret tæt på hovedindgang

Mennesker der
sitter i kørestol
har behov for

Kørestols
bruger

Fysisk
funktions
ned
sættelse

30-50.000
mennesker i
Danmark bruger
kørestol

Mennesker med
kommunikations-
handicap har
behov for

Kommuni-
kations
handicap

Høre

- Visuel orientering
- Informationer på skrift
- God akustik
- Ingen musik
- Teleslyngeanlæg
- Digital information
- Tegnsprog

Fysisk
funktions-
ned-
sættelse

Syn

- Enkel og logisk opbygning af miljøet
- Følbare og synlige skift / markeringer
- Håndlister ved trapper
- Opmærksomhedsfelter
- Kontrastfarver
- God belysning
- Stor skrift
- Lyd information

Rolige
mennesker
har behov for

Rolig
tilgang til
verden

Fysisk
funktions
ned
sættelse

- Tid. Tid. Tid.
- Fra aktion til reaktion kan der gå flere minutter.
- Det gælder både lyd, berøring og følelser.
- Understøt visuelt på flere måder.
- Forbered i god tid.
- Lav ikke pludselige ændringer.

Mød Luca

Sig hej til
Luca HER

AKTUELT

Golfspiller
Floorballspiller
Fodboldspiller

TIDLIGERE

Karatemester
Gymnast

TRYK og se
Luca spille
golf